

K. PLENCINĪKS

SKICIS

S A T U R S

MAĻDEIŠONŌS	(“Zīdūnis” 4 1929)	5
KOLNGALĪŠU BAROMETRS	(“Zīdūnis” 7 1929)	10
TAUKŠENIS ĪVA	(“Zīdūnis” 9 1929)	13
DZYUZGYŠ GREZA	(“Zīdūnis” 11 1930)	16
TĀVS	(“Zīdūnis” 7-8 1931)	19
KLOUŽU PUPENĀ KŌZŌS	(“Zīdūnis” 7-8 1931)	23
NALAIMEIGĪS ŽIDENŠ CHAIMS	(“Zīdūnis” 11-12 1931)	26
RADINĪKS	(“Zīdūnis” 9-3 1933)	29
DABASU OSORYS	(“Rēzeknes Ziņas” 30 1943)	40
LELŪŠ GONS	(“Rēzeknes Ziņas” 60-61 1943)	43
POKUMĪNIS NŌVĀ	(“Olūts” 6 1944)	48

MAĻDEIŠONŌS

Viļcīnš nūstōja V. stacejī. Nadaudzi pasažiri, storp kurim beju i as, izkōpā nu vagonim. Tod lokomotivā īzazvīdzā i, izgryusdama nu sovys plotōs reiklis malnu dyumu mutuli, aizrōpōja naktš tymsā tōļōk.

Naleljš cylvāku puļcenš sōka izkleiš. Apdzysa vīna pec ūtrys dzeļzceļnīku lukturu gunš, as matōjūs iz vysom pušom, mekleidams kaidu vedieji, kas aizvastu mani iz Greišļu sādžu. Izarōdāja, ka nav nivīna, kas brauktu iz munu pusi. Nūliemu īt kōjom. Ceļu pušleidz zynōju. Naktš beja patymsa, soltums spīdā bīt uzmaneigam. Nūgōju pōrs verstys, kai sōka viļkt viejš, svīsdams acīs meikstus snīga pykus. Īrōvš sārkcūceni, pazavieru puļkstini. Beja viņ pušostoini, vāļ nalels vokors.

Ejmūt sōku just, ka snīgs palīk dziļōks, vītom kōjis sagrymst kai koponā. Beja jōapzaskota pec celā. Izarōdāja, ka ejmu pa klaju, bez celā. Sirdš palyka namīreigōka. Skrieju iz vīnu, iz ūtru pusi, a celā naatrodu: tū beju pazaudiejš jau seņ. Snīgs arvīnu kryta, palyka tymsōks. Sōku vārtis vysapleik, voi naīraudzeišu kur guni. I īraudzieju. Gōju tī. Paōtrynōju sūlus i dreīž īraudzieju mōju tymsōs konturys. Gunš speidāja nu vīna poša lūga. Mitekļis, nu kura izstorōja gaisma, beja vysā vacs, pīzaškībš, ar sleipu jumta pībyuvi. Tei beja dzeivojamō ustoba. Jai preteim izškeiru ūtru malnu kōrmu, kam jumts beja īkritš.

As stōvieju lūga priškā nazynōdams, voi īt tā, voi nā, soltums mani pamudynōjā izaškiert ar uzstōdeitū jautōjumu, i as izvyļku nu kešys rūku. Divi ņaizis vīgli pīklaunieju. Klausiejūs. Nikas

napazarōdāja pi lūga, kaut gon tys beja aizaudzš ar bīzim zīmelá puču kryumim.

Pīkļauvieju styprōk. Pi lūga pazarōdāja āna, manieju, ka izpyuš styklam syltu dvašu. Dreīž pazarōdāja iz stykla opola ripa.

«Kas tī?» As izdzierdu vaicōjīni.

«Atvainojit, ka trauceju!» as teiču, pīleidš lūgam tyvōk. «Lyudzu, voi navarātu maņ pateikt, kas šei ir par vītu?»

«Kō Jums vajag, kur Jiuš ejit?» Tagad as izškeiru sīvītis bolsu i, rādžādams, ka mani tur aizdūmōs, steidžūs atbiļdāt:

«As asmu aizamaļdiejš. As grybu zynōt, kai sauc šū vītu, lai tod varātu nūteikt, iz kurū pusi Greišļu sādža.»

«Ak, aizamaļdiejš? Kur niu Greišli? Ejmit ustobā, atsasiļdāsīt. Izdzierdš vōrdu aizamaļdiejš, as drusku sazabeidu. Bet as beju aicynōts ustobā i laižūs it apļeik šai bīdakleigai mītnái, durovu mekleidams. Tá aiz mugorys sáv izdzierdu sīvītis bolsu:

«Tá, tá, svešinīk! Redž, durovu navarot atrašīt!»

«Ak, tī!» as īzasauču, atsagrīzdams, «paļdis!»

As sekōju jai. Jei atvārā durovys i as īgōju mozā, zamim grīstim, mozys petrolejis lampenis vōji apgaismōtā ustobā. Pi moza, pretejā koktā īspīsta, vaca golda sādāja godu desmit puisāns. Sīvítá maņ pacālā čaikstūšu, aizlauztu kōji, bezatzveļtnis kūka krāslu. Atsiedš i, pamasdams skotus iz ustabenis nabadzeigū īkōrtu, sōku izvaicōt, kur as pošraiz atsarūnu.

«Leidz Greišlim lobs gobols,» sīvítá maņ skaidrōja. «Itá ir Lyuzys. As asmu Lyuzu Kaspara atraitnā-bobuļka. Gar mýsu budku it mozs celenš leidz tōm apseītom, tod drusku pazagrīž iz lobū pusi, i tivleņ ir lelceļš. Pa lelceļu tod tik iz prišku. Lyuzys ir ūtrō sādža...»

«Da, tī ceļu as zynōšu, beju nūgōjš nu celá i sazamaļdieju.»

As skatiejūs iz sīvīti, kas īgōjusá nanūvyľka kažucená, a vys vairōk kai drabādama tymā tynōs. Mozīs sādātōjs pi golda beja sazatiņš vairōkōs kōrtōs i caur dzili iz acim izmauktu capuri slimeigom acim raudzājās iz mani. As beju nūmaucš cymdus i, kod soku sajušt, ka piersti palīk steivōki, tivleņ varieju īzadūmōt, deľkō sīvītá sād sazatynusá kažukā. Kōjis, kas beja izmierkušys brīnūt pa dziļū snīgu, pa teirumu, jutu, ka vīna ūtrai pīzavalk tyvōk i otkon atsagryuž. Tys maņ vīnmar atsakōrtōja.

Sīvītá, nūvārōjusá munys kōju kusteibys, īzamināja:

«Kaidā syltumā máš dzeivojom — tai ka kōjis var nūsaľdāt.»

Pi golda sādātōjs sōka gari i smogi kōsāt.

«Ai, dāls,» sīvītá cālās nu sūlená i steidzās pi sakrytuša, malnu muti ceplá, «maņ tak táv jōsavōrej zōleitis!»

I sīvītá sōka reikōtīs ap cepli, maņ beja izdeveiba tyvōk apzavārt šō miteklá īkōrtu. Aiz leidz pusái aizlaista aizkora īraudzieju ūtrā kōktā gultys galvgali. Par gultu pōrsagts streipains dečš, zam kura apakšys nūlaista snīgaini bolta pologa spiču mola, i divi kai guľbi bolti spylvyni. Pi sīnys vacs, nūkviepš stuņdinīks. As pazagrīžu iz durovu pusi. Tymā breidī beja nūtykusá nalaimá. Spanš, kurs beja nūlykts pi durovom, pa čymynim strauńom sōka táčāt. Sīvītá pīskrāja i strauji pacālá iz augšu, pasainš nūtryuka i spanš, nūkrysdams iz sōnim, izľāja vysu iudini iz greidys. Sīvītá givōs pi slūtys, lai saslauceitu. Tod, izrunōdama pa kaidam nalaimis vōrdam, mátá slūtu molā i otkon steidzās pi plitys. Maņ nazkas sōka kūšt acīs, jau vairōkys řaizis beju škaudōjš. Pacielš acš iz grīstim, īraudzieju dyumu mōkuľus.

«Jiusim dyumi īt ustobā, laikam, šybbers nav atvyľkts,» as īzaminieju.

«Tei ir tei nalaimá, ka škūrstyns navalk. Kai tik ikūrsi, tivlen pylna ustoba dyumu, i ir jōizdzieš. Navarom paṭ pušdīņu izvōrāṭ. Deļtō i ustoba tik solta!

Mozīs otkon sōka kōsāṭ. Jō acteņōs pazarōdāja asarenis. Samīgtu, sasorkušu kuliecenī jys tōs nūslaucāja, i otkon rūcenis paslāpá lelyjūs vacō tāva mietelá kešōs. Dyumu mōkuli, kai grybādami siļdeišonai apjimṭ vysus solstūšūs, arvīnu sādōs iz zāmi. As pīzaliču vairōk iz zāmi, mutauteni vairōkys ņaizis pīlyku pi acim. Mozīs otkon sōka kōsāṭ i pec tam šņukstāṭ. Mōtá pavielāja liktīs gultā i apsāgṭ golvu. Ejmūt pa ustobu, jys vāļ sausi kōsāja.

Maņ īgōja prōtā ryugta dūma: «Voi nav šō mozō kryutīs jau īzavīšš pūstūšīs dylūņš.» Nūzaskatieju vāļ breisneni iz gultys pamazam dylstūšijā dzeiveibenī. Jys vāļ kōsāja.

Maņ palyka tik skumi, tik skumi. Sōku mināṭ, kur as asmu. As nagribieju ticāṭ, ka asmu tāpaṭ sovu tautišu mōjī, a gon kur tōli: svešā pasaulī, kur nycynomīs vergu gors, izplietš sovus tymsūs spōrnus, skrīn vycynōdams par cylvāku golvom.

«As asmu tōli, tōli īzamaļdiejš. Meklāṭ ceļu, meklāṭ, bāgṭ! Bāgṭ dreīžōk nu šō svešō pasaulá vōrgu moļys!»

Jau beju izmaucš capuri i apviļčš cymdus, pi durovom stōvādams, caur dyumim meklieju sīvīti, lai pazateiktṭ par atpyutu.

«Ar dīvu! Paļdis, ka pījāmát i parōdāṭ ceļu!» Teiču, atvārdams durovys.

«Jiusim bīš tōli īṭ, vāļ aizamaļdāsīt. Varājat paliktṭ da reita, tik tei mīysu ustoba...»

As vāļ ņaizi pazateiču par laipneibu i devūs ōrā. Īelpōju svaigū gaisu. Par laimi snīgs nakryta. Beja palicš skaidrōks. Atsacerieju īstōsteitū ceļu i devūs iz prišku: Par nalelu laiku sasniedžu lelceli, nu varieju justīs kai sātā. Ejmūt ausīs skanāja mozō kōss i acīs kūdās

syurī dyumi, piersti sazavylka krampūs. Pamasdams skotu iz
nūzaskaidrōjušīm, zvaigžņōtīm dabasim, dūmōju:

«As tak nabeju aizamaļdiejš. As beju metš mozu leikumu i pa
svešim celim īgōjš ūtra cylvāka dzeivis pogolmā. Nabadzeiba!...».

KOLNGALĪŠU BAROMETRS

«Vasala, Brigiteņ!»

«Vasala, vasala... Seņ narádzāta...»

«Īšu iz mīsteni. Mýsu gūvš saslyma. Sok, jōit, jōdaboj aptykā kaidu puļveri. Mōseņ, pīspuņdāta... Voi býš gramūklis izkritš, voi, kas zyna, kaida lyga pīzamatusá. Eku teipaņ Stričukīná vīnumār garum staigoj, býš īburusá... A tu kur tai agri tecináj, taidā plōnā jacenī i taidā soltā rosā bosom kōjom?»

«Īšu pi tōspaņ Zosis izzynōņ laiku. Puiši braukš iz Lubōna pļovom, sok, navar zynōņ, voi var sōktīs ar sīna kaļteišonu...»

«A, kaidš to Zosái laika rōdeitōjs? Voi tī kaidš separats... aparats — navaru jau izrunōņ, kai tī jaunī červelej, as jau pa sprostam.»

«Kaidš tī aparats? Voi to tu nazyni: — jei ar tū rūku... Jai tei odota īskrāja...»

«Nazynu, mōseņ, kai beja ar odotu. A, vo ta ar rūku var laiku zynōņ?»

«Da, tys beja,» niu Brigita jāmās stōstāt sovai kaimineicai Vylku solys Dortái par Zosis laika rōdeitōji, «tys beja godi četri atpakaļ, kai šaku mýsu solys bobuļkai Zosái nūmyra veirs. Tivleņ pec bārom Zosái gadājās mozgōņ lūgu. Lūga stenderī bejusá īsprausta odota, i Zosái, tū slaukūt, īzadyurusá rūkā i nūlyuzusá. Odotys gols palicš rūkys dalnā. Izrauņ navariejusá. Zynōjusá gon, ka odotys leinūt iz sirdi, i pec godim, kod pīleinūt, asom jōmierst. Tod aizgōjusá pi doktora, a tys nagrīzš ōrā. Saciejš, ka odota jau asūt nazyn pi kaidys tī dzeislys, i navarom grīzņ. Tai i palicš. Rūka daudz nikō nasōpiejusá. Pāčōk Zosá dazadžeibusá, kai tik rūkā sōksūt durt

kai ar odotom, tod ūtrā dīnā vysod b̄yšūt apzamōçs i leišūt. Mōseņ, vysod iz nalaikim rūka jemūt sōpāt, i tai vo...»

«Navar b̄yť!» Dōrtá pōrtraucá sovu kaiminīti, lai gon pošai tai gribīs īticāt i labi īgaumāt kotru vōrdu, lai, atsagrīzusá sātā, varātu atstōstāt mōjinīkim.

«Tici, mōseņ, tici!»

Brigita nūmat apstyprynōšu žestu: «Varb̄yť, áj tu, ciļvieceņ, saziņ, kaidi tik breinumi nanūteik tymā pasaulī.»

«M̄ysu cīmam tai i labi. Vysu parōda kai iz mota. Pārņ m̄ysu puiši napaklausāja — nu, ka rōvā leits viersā, voi pušpļovys veilinī sapyva.»

«Ak jau, tī nikaida grāka. Nav jau buršona. Taipāt, voi kur soka, Dīva apzavieršona.»

Obys kaiminītis zyna, ka ir jōzasteidz. Kotra īt pec glōbšonys zōļom. Vīnai beja dīsgon kū stōstāt, ūtrai kū klausātīs. Kaiminītis sōc atsavasalōť:

«Nu, to vasala, Dōrteņ, maņ tok jōīt. Puiši gaidās. Mudri gon b̄yšu atpakaļ, tik pavaicōšu, kai beja ar rūku vakar vokorā. Táv gon tōli vāļ leidz mīstenám!»

«Gobols gon kū īť. Nu, to i ar Dīvu!»

Tai izaškeira obys kaimineicys i tecēņus viņ, tecēņus viņ aizasteidz á kotra iz sovu pusi...

Nu dīņys, kod kaiminītis pōrrunōja par Zosis laika rōdeitōji, beja pagōjuši divi mieneši. Beja saulaina i tik pať sylta kai vosorā, rudinā dīna. Iz tōpať celá, gondreiž tymāpať vītā otkon sazatyka obys kaiminītis. Beja liktineigi, ka jūs celi vádá iz tūpať vītu, kur agrōk gōja, bet šūraž seju izteiksmá jōm beja preteja i jōīt cytaidōkōs dareišonōs. Dōrtá beja prīceīga. Jōs gūtená izavasalōja, i šudiņ jei násá iz mīsteni bļūdenī pōrs mārceņu svīsta pōrdūšonai.

Brigita gōja iz Zosis sātu, lai ar cytom cīma sīvenom izorkōtu dōrgū nabašneicu, jōs seja izrōdāja bādys.

Dōrtá zynōja par Zosis nōvi nu vakardīnys. Tū zynōja vysa Vylku sādža, a šū-tū vāļ Brigita varāja pastōstāt, taipať tyvōk dzeivōja. Varbýt pať beja klōt pādejā stuņdī. I Dōrtá īsōc izprašņōť sovu kaiminīti:

«Nu, soki, ar kū to Zosá slymōja? Varbýt poša beji apraudzeitu?»

«Ar kū šei slymōja,» i Brigita nūslauka osorys, «nu ar tū pošu odotu, kas cytim beja par laimi, pošai par pūstu.» Brigita vāļ nūslauka osorys i gryuši nūzapyuš: «Kaidu dīnu pušeļņīku Ontons īgōjš pi Zosis, lai papraseitu kartupeļu roktu, i Zosi atradš pušdīņu laikā gultā. Nabadzeitá, rūkys viņ platiejusá i rōdiejusá iz kryutim. Ontons pasaucš cytus kaimiņus. Sōkumā gribiejuši braukť pec ōrsta, bet vieļōk nūsprīduši nabraukť. Kū tī leidzeišūt, ak, cytys vainis naasūt, kai teipať odota, varbýt, pīleidusá pi sirdš. Ūtrā dīnā nabadzeitá nūmyra. Beja atbraucš izmekleitōjs-doktors. Apzavierš i saciejš, ka asūt sazagiftiejusá nu kaidom tī sakņom. Cik šī tī daudz zyna! Cyta vainá nabej, kai odota. Ak jau jei poša zynōja i deļtō rōdāja iz kryutim... Tai, mōseņ, nūmyra, i tai žāl kai sova bārna.»

«Lai jai smīkťš tik vīglys, cik vīgla ir dariejusá cytim dzeivōdama.»

Kaiminītis atsavadeidamys apzasūla pavadāť dōrgū nabašneicu iz myuža vītu — kopsātu.

Jōs aizīt kotra iz sovu pusi, tik šūražiz jūs gaitys ir lānōkys, i gari, malny susātivi kai bādu gori jōm sekōj leidz.

TAUKŠENIS ĪVA

Kaļņišu groznīs sunš Burka nivīna gosta tai narāja, kai Taukšenis atraitni Īvu. Kod sunš kaukdams i važys nagonti žvadzynōdams sōc rīt, kaļņišim ir viests, ka atīt pazeistamō gaška.

Kaļņiši ir tyvōkī Taukšenis Īvys kaimini i jei tūs biži apcīmoj. Vosorā jei moz staigoj. Jōpeļnej zīmai maizeitá, gon revejūt kaiminim dōrzus, gon lynus pliešūt i rudinī kartupeļus rūkūt. Zīmā ir daudz breiva laika.

Parosti jai apvyllkts sorkons puškažuks ar vīnu pūgu pi kokla. Golva apteita ar ručinīku, i kōjōs, kai kuru ņaizi, veizis ar boltim autim voi otkon postolys ar rasnom stryču auklom. Izejmūt nu sovys, sōnim nūzaškībušōs ustobys, kuru sādžys puikys īsaukuši par «pili», jei pajem pi stauneiša pīslītū zedini i sōc sovu gōjīni.

Jei it kai sūlus skaiteidama. Daži ir pať īsōkuši pīzūbōť lānōkū gōjieji, saceidami: «Īt, kai Taukšenis Īva: sūļš iz prišku, sūļš atpakaļ!» Tai i it Taukšenis Īva: sūļš iz prišku, sūļš atpakaļ. Tys nav nu vacuma naspāka, a gon paroduma pec: īť i nūstōjušai apzavārt apleik. Voi vōrnys šūgod naplieš jūmtus, kai snīgs iz celá stōv — tys vyss ir jōapzaver. Voi ta jei kū var rādžāť nu sovys ustabenis vīneigō ludzená, kur tys patš vāļ aizaudžš ar breineigom lads pučom.

Jei kōp Kaļņišu kolnā, pa kuru it celenš iz Kaļņišu sātu. Leidz kū tyvojās sātai, Burkys jūteigō ausš tver snīga čabeišonu i sōc jau par gobolu sveicynōť. Tickleidz Īva pazarōda pogolmā, sunš ir gotovs sarauť važys.

«Kluš, pogōns!» Īva parōda Burkai garu zedini. «Rej, rej, gon dabōsi par sōnim!» I, atstōjusá suni nažieleigi plūsūtīs, Īva dūdās

ustobā. Vyspyrms siņčōs stypri nūdauza kōjis, pīslin aizdurvī zedini i atver ustobys durovys.

«Vasaly pi vokora!» Jei īsōc sveicynōṭ. «Dīvs paleidz kas strōdojit! Dīva svieteiba kur iedit!» Atbiļdis jei nadzierd, lai gon tōs skaņ nu vysim koktim. Kaļņišūs ir lela saimá, i parosti lelyjā ustobā kotram ir kas kū darāṭ.

«Ceplis laikam kurynōts, bȳṣ sylti ceplá sōni — tī as i raušūs.» Pamozom virzeidamōs iz ustobys vydu, apzalīc ap sčitu i tyvojās ceplá sōnim. Tī jū sagaida Kaļņišu mōtá. Ceplá sōnūs jei jau īpriķš ir sarausasá vīnā koktā izmātōtūs drābis golus, autus, mežā samierceitūs cymdus i záčis. Tī jōs obys īzataisa iz siedeišonu.

Sōcās garō stōsteišona. Īva labi sateik ar Kaļņišu mōti. Īva pastōsta par sevi. Jei ir lobsirdeiga, cytus ar māli naaizteik. Taida paṭ ir Kaļņišu mōtá.

«Mōseņ,» īsōc Taukšenis Īva, «maņ ir čysta kibelá ar syvānu, tu jau zyni, kurū as nūpierku nu Garō Jura Palnu dīnys tiergā. Tagad nadolṣ saslyma. Guļ viņ. Nikō naād. Bȳšu laikam korstōku pagryudusá. A taidys spiergts beja nu řaizis. Tai brangai auga kai leineitṣ. Priķs beja...»

«Vajdzāja dūṭ kaidys zōleitis,» jū pōtrauc Kaļņišu mōtá.

«Devu, jau devu šaidys-taidys, i nadūmoj īliṭ. Čysta kibelá... Taidys beja šmuks, auga kai leineitṣ...»

Dreiṣ Kaļņišu mōtá matās storpā, i Taukšenis Īva sōc stōstāṭ par kū cytu. Krāsla izplieš sovus palākūs spōrnus. Ustobā palīk tymss i Kaļņišu ļaudṣ īdadz lampu. A obys vacōs runōtōjis nikō najiut, i jūs stōvi gauši kai divi svoru kausi svōrstōs aiz sčita baigijā ustobys koktā. Tá ciercinṣ īsōc spielāṭ sovu myužeigū dzīsmi: Čiri-lili-čiri-lili. Nūzaveļ kaidys prusaks nu grīstim. A obom čyukstātōjom vāļ ir daudz kū stōstāṭ.

Piedeigi Taukšenis Īva sōc atsavadāt:

«Dzeivojit laimeigi — veseleibā, saticeibā!» Kod jau tryukst vōrdu laimis vieliejumim, apzajāmusā vāļ atīļ, pagryuž ar lobū celi durovys, kas čierksteidamys atsaver.

Burkai ir otkon kū rīļ. Jys rej īkarss, tod pamozom pōrīt iz vīnaidā laikā atkōrtōtu aizarišonu i piedeigi apklust.

Kaļņīši zyna, ka Taukšenis Īva ir jau aiz kolna.

DZYUZGYS GREZA

Lai gon vacijam Dyuzgu Aloizam beja jau pōri septein̄desmit, bet nūteicūšis vōrds pīderāja jam, i jō znūts navarāja ni pazastīpt̄. Iz tō vacīs beja lapns i vysod vysus turāja grūžūs.

Kod jys bōrdamīs saciertá kōjis: „Tur muti, pogōns taid...!” znūts nūsorka kai puika nūtvarts kaiminá ōbeļūs i aizgōja iz dorbu, paļ napapeikstiejš, kur tik veceits pavielāja.

Bez precātōs, jam beja vāļ divi jaunys, labi nūaugušys brangys máitys. Jōs beja dryukstātys. Teiruma dorbūs vacō tyvumā, jōs mātōjās kai peikstuli, lai tik nasanyknōtu vacū i natyktu labi viņ iznervōtys. Greza jau nikod nasādāja iz vītys, a izļūžņōja vysus ežmaļus. Ļauns jys nabeja, a pazalomōt mīļōja teiri nīku deļ. Kaidš jys beja sovā sātā, taidš kaimiņūs i tōļōk ļaudīs. Partū jys i beja montōjš palami: Greza. Tai jū vysi saukōja. Kod kaidā trāpōkā vokorā atskaņ klaigys nu Dyuzgom, kaiminim ir kū pazazūbōt:

„Greza jau otkon zvendzej sovu Tenosi ar Zoli.”

Tys nanūteik pa ratam, bīži viņ tū var nūzaklausāt.

* * *

Ar saulis lāktu Greza vysod augšā. Nu cytim mōjis ļaudim nav guleišonys. Ka godōs kaidš cīmenš, tū Greza napaguldynoj, a mōk mīly, laipni pamūdynōt:

„Celīs, cīmeņ, celīs! Sauleitá jau izacīmōjās pi Dīvená. Redz, jau gobolā...”

Tikleidz Greza nūlein nu ceplá, tivleņ ģmauc bosā kōjī ar degti labi ģsmierātus garom kaļovom zōbokus. Viersbiksis Greza naīrādž, lai gon Teklá ar Zoli nazyna, kur acš likt̄ nu kauna, kod jys taidš svātdīņom aizīt iz bazneicu.

Maitom tei vīneigō laimá, kod svātdīnis reitūs var pīzalyugt apmaināṭ pa pōrs nedeļu nūnosōtu veli, pret sōrmā labi izmozgōtom i izbalynōtom.

Grezyš parostīs tārps ir izdiediejs ōdys puškažuks i vāļ nu cara laiku soldotu zīmys capurá ar nūdrākštom molom. Dyuzgys ir pōrtykuši, i jau ūtru godu, kai nu lobūs vušku meikstys vylnys, stōv pašyutys deļ vacō drābis, a tai i tōš tī karinej naiztyktys.

„Áj, paraugi pīrunōṭ, lai jys vylktu!”

„Pogōns, voi bīš kū vādarā likṭ! Nazaver, kas mugorā, ka tik sylts!”

Tai Greza mōk atcieršṭ i vysod palīk pi sova. Maitom vāļ lelys bādys, ka svātdīnom jōit iz kaimiņu sātu apvilṭṭ sovys jaunōš mūdis kleitys. Taidys lai jōš napazarōda vacijam.

„Kur to niu taidys ōrmakly, pasauli bīdāṭ... a?!”

Tod vacīs Greza mozōk klīgtu, a vairōk reikōtūs ar vāzu. Vāza lela masīva paāglis zarainá, vāza jam ir lobs paleigs, gon ar kū pabīdāṭ mōjiniķus pīsytūt greidai, gon labi pošam atsaspīšṭ, i labi var izvāļṭ par sōnim, kaidam kaimiņu suná kleivai.

Greza kotru sastdīņ it piertī i gludi nūškiun ūsys i bōrdu. Tys jō sejai pīdūd vāļ nūpītnōku, dusmeigōku izskotu. Izejmūt pogolmā, Greza šur tur pamat skotu i rādž daudz nakōrteibu. Vystys kašļojās pa rasādu.

„Ei, razboinīki — tyš tyš tyš! A-kab jōš pyutiejs!... „Tesá, voi tu naredzi?!”

A tá jau i Teklá klōt. Paejmūt tōļōk aiz vōrtim rādž otkon: par rudzim ir pōrskriejusá tāleitá, i radzama lela, plota slīdá.

Tá vaineiga Zolá.

„Pūsteitōji, pošus sapeišu! Lūpu navar nūsorgōṭ! Zoļ, kur tu sovys acš nosoj...a?!”

Greza zyna kur kotrs vainojams. Znūts daboj par ōdu, kod atrūn ŗkodī kaidu zyrga pādu. Tod klīgšona sōcās nu jauna, cikom naizdzierd, kur kaidu bārinīku dzīsmi voi bazneicys zvonus.

Tod Greza palīk cyts cylvāks.

Cikom viņ acš napamona kaidu jaunu nakōrteibu: vystys iz rasāda voi tāleiti spryndžojūt iz siejuma.

TĀVS

Seimaņš Krystapūrs namīreigi sazakustāja iz sova mozō, čekstūšō beņčeiša, kod jō draugs Lyucenš aizsmokušā bolsā nūbeidzā sovu stōstu. Vysa draugu saruna grūzājās par bierneibys atmiņom i jauneibu.

«Tāv stōstūt», Krystapūrs nūzakōsiejš īsōka: «Maņ īkryta prōtā kaidis napateikams gadiejums ar sovu tāvu.»

Lyucenš pamōja ar golvu: lai stōsta i pīlāja glōzis. Krystapūrs izdzārā i pastyumā glōzi labi tōli nu sevš nūst. Pōrs ņaizis nūzakōsāja i turpynōja īsōktū.

«Jau trejsdesmit godu bēs tam laikam atpakaļ. Beja taida paņ dīna, kai tagad maja mienesī. Agri nu reita tāvs sadalāja dorbus storp vysim trejim dālym. Vīnu aizsyutāja slūtōs, ūtru zedinā peitu, a maņ beja jōit iz teirumu ecātu. Saulā tai svylynōja, beja korsts i suteigs. Nu ņaizis zyrgi maņ gōja rikšūs, vālōk sasveida i kiupāja viņ. I as aiz svīdrim navarieju glōbtīs. Krakla pierduknis beja vysā slāpnys, ar tōm as pastōveigi nūraušu svīdrus nu pīris. Pi vokora jau naspieju cylōt kōju pec āglā. Iz teiruma, par laimi, pazarōdāja brōlš, kurs seņ jau kai pōrnōčš nu slūtom, i paspiejš labi izagulāt dīnavydu. As jū palyudžu pastrōdōt munā vītā. Jys atjiudzā zyrgus i sasāja popivī, apsūlāja dorbu nūbeigt i mās gōjam iz sātu.

As īsōku mozgōtīs, jo cyts dorbs maņ šudiņ nazanōcās. Tā munā priškā nūstōja tāvs i styngrī paprasāja:

«Seimaņ, voi jau nūecāts, ka taisīs pi mīra!?»

As nikō naatbiļdieju, jo jutūs apvainōts. Vysu dīnu beju strōdōjš gryutōkū dorbu, a maņ vys sekoj iz pādīm i napadūmoj, ka

varātu munā vītā cyts pastrōdōt. Pi šaidom dūmom as navarieju bīt pazemeigs pret tāvu i nikō jam naatbiļdieju.

A jau tāvs pacālá osū ōdys peicku i styngrōk saucá:

«Nu, Seimaņ, as gaidu!»

«Voi as vīns tik strōdnīks, lai īt cyti!»

Naizturiejš tāva skotu, osā, cītā bolsā īzaklīdžu jam taišni seji i nūzaliču par sovu mozgojamū trauku.

Vāļ napaspieju nu jauna apmiercāt rūkys, kod oss peickys ciertīņš īzakūdá maņ mugorā. Sōpōs as atsaslieju atpakaļ, bet nakustieju nu vītys. Vāļ, trejs, četri ciertīni, i tāvs mani bītu sakopōjš ar šū osū peicku, kab brōļš nabītu mani atrōvš molā i pastyumš iz teiruma pusi. As tricieju nu sōpōm i dzilá naida. Vysi lūcekli tveika kai gunī, kur beja skōrusá peicka. Brōlám acīs mirdzāja osorys, as sovys apslōpieju ar naidu pret tāvu. Jys sajāmá munu rūku i sirsneigi lyudzá, lai mīra i saticeibys deļ ejmu tagad patš iz teiruma i nūbeidzu dorbu. Vāļ nikō naapsvārdams lelā uztraukumā, izarōvīs nu jō rūkom skrīšūs viņ devūs iz zyrgim.

Vāļ saulá nabeja rītiejusá, kod, dorbu nūbeidzš, sasieju zyrgu i atsagrīžu iz sātu. Beja vakariņu laiks, ustobā nagōju. Dōrzā pi kaida kupla kryuma iz zōleitis izklōju vylnonū deči i gribieju palikť tī vysu nakti. Nazynu, kas tōs beja par jiutom, kas kai ierški vejōs ap munu sirdi. Voi tys beja naidš, žālums, voi kaisšonōs kaisleiba, lai ar tū izteiktu lelōku protestu pret tāva reiceibu.

Mieneša bōlỹ stori īzalausá caur kūku zorim i apspeidāja munu seji. Dōrzā atskanāja klusi sūli. Tī čabāja iz dōrza stidzenis i apklusu natōli nu kryuma, kur as beju atsagulš. Nu susātiva as sazeimōju cylvāku. Tivleņ izdzierdu pa klusū, meikstā bolsā saucūt munu vōrdu. Tys beja muna brōlā bolss. As klusieju. Jys mani saucá vairōkys řaizis. Nazynu, kas maņ dāvá spēku nūzaturāt

naatsasaukušam. Kod izdzierdu, cik skumi i žieli jys izrunoj munu vōrdu, as vairōk navarieju apslāpṭ raudys, kurys ar nasavoldamu spāku lauzās nu kryutim. Tymā paṭ šaltī jys beja mani padzierdš i apkampá mani. As izalyku, ka najiutu jō tyvuma, bet ilgi naizturieju. Jys mani vylka iz ustobu. Gryuts maṇ pret jū beja turātīs, tūmār dōrza vōrteṇūs as izarōvu.

«Nā, Seimaṇ, īsim!» Jys mani sōka pīrunōṭ. «Na mozōk apbādynōts ir i tāvs. Jys lyka tevi pasaukṭ. Nav labi, ka tik ilgi jam mýsus jōgaida!..»

Lapni pacaltu golvu kai uzvarātōjs as devūs pyrmīs ustobā. Tik kū pacieļu acš iz koktu, kur vajdzāja býṭ tāvam, mani apjámá žālums. Muns siermīs tāvs sādāja iz gultys, golvu atspīdš iz rūkom i mīreigi kiupynōja sovu kaļča peipeiti. Īraudziejš mani, nūslaucāja acš i pamōvá maṇ. Īṭ, naīṭ, saudājās maṇ golvā dūmys. Patš nazynu, kai tys nūtyka, as jau stōvieju jō prīškā i nūzalīču spūpstāt jō rūku.

«Dāls, Seimaṇ», tāvs izmátá maṇ skotu ar sovom aizosorōjušōm divom mirdzūšom, zylom acim. «Dāls, voi tu turi ļaunu prōtu iz sovu tāvu? Zynu, ka tu esi dzili aizvainōts... Bet, dāls, voi tys býtu nūticš, kab tu nabýtu maṇ preteim atsarunōjš. Maṇ býtu pīticš vīneigō vōrda nu tevš: tāt, tivleṇ īšu. Tici, dāls, as tevi býtu atstōjš mozgojūtīs i cyts býtu aizgōjš tovā vītā nūbeigṭ dorbu!»

Nūbeidzš sovu runu, jys pastīpá maṇ rūku.

«Dūd rūku, Seimaṇ, lai as zynu, ka tu saprūti sovu tāvu — audzynōtōju, lai máš sūlomās, ka tai nikod vairōk navajdzās nūtikṭ!»

As satvieru jō rūku... Naatminu, kū as šņuksteidams tāvam atbiļdieju, tik ilgi spīžu pi lyupom jō sastrōdōtu dalnu i apklōju ar daudzi korstim skūpstim.

«Nu, tagad áj vakariṇōs!» Jys maṇ draudzeigi izsītš iz placim pastyumá iz golda pusi. Beju tik nūzakauniejs, ka navarieju

pazaskatāt iz cytim mōjinīkim. Pec vakariņom aizgōju gulāt i reitā, pīzaciels pyrmīs, jutu sevi kai kaidūs svātkūs i beju jautrōkīs nu vysim.

Tagad, kod as patš asu tāvs, i runoju ar tevi, draugs Lyuceņ, mīra i saticeibys deļ sovā saimī as doru taipat, kai darāja ar mani muns tāvs. Bīži viņ muni bārni, kur naviņ syutami, atsoka: tivleņ īšu, tāt! Lai gon tik dreīži vys nanūīt, bet dorbs ir vysod padareits i munā sātā volda mīrs i sadereiba!»

Seimanš Krystapūrs beidzá sovu stōstu. Lyucenš atlaidá zūdu nu divim kulākim, iz kurim beja atsaspīdīs i klausājās vysu laiku.

Jys pīlāja glōzi i draugi īdzārā.

KLOUŽU PUPENÁ KŌZŌS

Kloužu Pupená — kas lai tū zyna, kŭ jei dŭmŏja, bīži viņ nŭslauceidama aizosorŏjušŏs ačš sorkonā lupatenī, kuru cīži turāja zylom dzeislom kaulainā rŭkā i, vārdamŏs pŏri ceplā augstŭ kapturi, kur iz lelŏ golda beja salyktys vysaidys speideigys figurenis, ar kurŏm boltā kitelī apzavylkusā sveša sīvītā veikly knaibāja lelu, par vysu golda viersu izrŭtynŏtu, boltu, boltu, nu pierktŭs myltu, meiklis gobolu.

Cyta izgŏja, kai sirdš, cyta zivtenā, līpys lopa, cyta taida moza, moza, kuru jei navarāja sarādžā. Vadakla otkon vysys salyka iz nikod narādžātom pannom i nāsā iz virtuvi, kur jau ūtrŭ dīnu plita kurājās vīnā kureišonā, čŭrkstāja tauki i svīsts vīnā čŭrksteišonā,

Pupená zynŏja, ka jŏs dāla maitai Marijai svātdīņ bŭš kŏzys, a kas tys, ka tá vasalu nedeli caurom naktim trejs sīvītis pastŏveigi meica, graiza, cap i vŏrej, ka tá aiz tauku, svīsta gruzduma jai beja jŏškaudoj vīnā škaudŏšonā.

Tŭ Pupená nasaprota i sevī breinŏdamīs pavadāja ar skotu kotru šŭ sovaidŭ reiceibu.

Vadakla Pupenái pasnīdzā capumus iz bolta, bolta teļveidža i riceni meikstys maizis.

«Paraug, veiramŏt, voi tovŏs kŏzŏs taidus cápā.»

Pupená nascāja ni vŏrda, jŏs cīži savībtŏs lyupys runŏja dziļu sŏpu volŭdu. Voi tei nabeja jŏs izsmīšona? Kaidys kŏzys tá taisŏs, voi zemņika bārna kŏzys!? Kas bŭtu tī ādŏji!? Par kŏpustenim i kŭčom, kas agrŏk jŏs pošys i cytŏs kŏzŏs tyka vŏreits, partŭ tá nikŏ nadzierdāja. Voi tá bŭš koč vīns nu jŏs laika radinīkim. A ka i

praseitu, kai lai aprūn ar taidim iedīnim jōs radineica Spriedieju Apalá, Pakōju Iļža...

Kaids naizsokams žālums jai sažņaudzá sirdi. Jei atstyumā cik viņ tōli snīdzá jōs rūka, boltū teļveidži nu sevš nūst.

Jei pōrlyka krystu, nūskaitāja eisu lyugšonu i, pōrlauzusá meikstū maizis riceni, lyka pi mutis. Kai dzili nycynōdama pazavārá ņaizjom iz boltū teļveidži ar smōrdeigīm capumim, tod iz sovom dzaltonōm, zyļu dzeislu kaulainom rūkom, i drupynōja tōļōk sovu maizis riceni.

Seņ tys beja, jai īkryta prōtā, kod vāļ mārgys godūs gōja dzīdōtu bazneicā, bazneickungam rudzu tolkā beja taidi paņ bolti teļveidži pušdīņu goldā. Bazneickungs staigōja apleik i skubynōja āšt. Tod jys īsōk kaidu dzīsmi. Jei dzīdōja, dzīdōja i prīcōjās ka dzīdōšonā paīš laiks i nabīš jōrādž kauns namōkūt īlīt zupu taidūs teļveidžūs. Nu vakariņom jei pazamanāja pi laika īzazagņ pazasliepūt stotā, cikom cytys pļōviejis jau beja pokojūs, jei nūgaidāja krāslu i aizasteidzá iz sātu. Kambareitī īstrābá ryugušō ar rupu rudzu maizi i aizgōja gulātu.

Cik labi tod beja!

Pupená salasāja nūbyrušōs iz kliepá maizis drupanenis i sabārā mutī.

Pōrmátá krystu, atsaspīdá pret myureni i gribāja īmigņ, a vysapleik skanāja pannys, mozīs Jōneitš trallynōdams grīzá galis mašīni. Ceplī čūrkstāja vīnā čūrksteišonā i vadakla tecīņus viņ, tecīņus viņ, ar pylnom rūkom vysaidu trauku, mātōjās nu golda iz virtuvi.

Atgōja nu piļsātys Marija. Pupená salyka rūkys lyugšonā i jōs acš aizalāja ar osorom, kod jei izdzierdá, cik prīceiga Marija stōstāja, ka daudz kungu bīšūt bryugona kōzu sātā. Šei īlyugusá

sovys skolys draudzinis. Býšūt skolótōjs Síksta, varganists i vysi nu pogosta kancelejis...

Pupenái acīs rōdājās vysaidi sveši ļaudš, kuri iz jū nimoz napazavārá. Runōja tū, kŭ jei nasaprota, doncōja tai, ka jai verūtīs iz jīm beja jōaizlyuzt sevī.

Marija apveja rŭkys mōtái ap koklu i skŭpsteidama jū īzasaucá:
«Eu, māmeņ, kŭ maņ šudiņ idōvynōja tovs znŭts Laurs!»

Nazkŭ jei rōdāja, rŭkā cīži turādama, kŭ Pupená nasarádzāja, bet saprota, tagad jei saprota, cik svešs, sovaids i tōls ir šys pasauls, tik sveša i lika ir tá jei poša...

«Bārns, mīlŷ bārns, tu redzi i sazateiç ar jū kasdīnys, a as sovu Jākubu redzieju pyrmŭ řaizi pi oltora...» Jei klusu çyukstāja sevī aizaliejusá ar osorom.

Nivīns narádzāja, ka Pupená atstōja cepli. Aiz vōrtim saulis gaismā jai apžylba acš. Jei izstīpá rŭku pret sauli i gribāja saskatāt stidzeni, kura vádá iz vīntuļŭ Spriediejis ustabeni...

Nikō jei narádzāja. Stidzená beja izorta i pōri kolnam viļņōjās brīstŭšu rudzu lauks.

Jōs stōvs sōka naspākā līktīs. Topa korsts i mutá tik sausa! Jei aizacārá aiz zediná i cīži turādamōs vylkōs gar dōrza molu iz palākŭ piertenī.

*

Pi vokora mōjinīki Pupeni atroda piertenī sastyngušu, ar skōbīneišu sauvi kaulainā rŭkā.

NALAIMEIGĪS ŽIDENŠ CHAIMS

Mīstená lájis golá beja moza, paláka iz sōnim sazaškībusá mōjená — seiku preču tiergōtova.

Viers šaurijom durovom stōvāja nu saulis i vieja nūplukusá, nalela zaļgona izkōrtná, kurai pōri vylkōs škeibim būrtim divi malnys ryndys:

Seike prece torgetova

Chaim Nulle

Kotru reitu, seiks, kaļsnejs, malnu bōrdeni židenš pyrmīs atvārá sovu veikalu i pādejīs slādzá. Kosulu Jezups, Botnīku Taņçs i Stričuku Madalá beja jō kundis, bet tī poši gōja tik pīktdiņōs i svātdiņōs. Cyti beja tī, kurus pa ratam īpyutá laimis vieji. Chaims nu reita leidz vokoram sādāja kotru dīnu sovā mozijā būdeitī iz kūka kastis, kod mīreigi šyupōjās aizačiers aiz dzeļža kōša durovu stenderī, kod otkon, rūkys salicš iz gūrnim, ņūrdeidams zam daguna pazastaigōja būdeitis priškā iz vīnu i ūtru celá pusi.

Daudzeji gōja i braucá garum, reši kaidis īdūmōja nūstōt pi Chaima.

Ar nycynōšonu Chaims nūzavārá jīm pakaļ i dažam saucá:

«Kas ir, sebra, ej šur?!» Dažs atmátá ar rūku i naatsavārá. Cyts gudriniks paprasāja baraviku sāklu i smīdamīs aizgōja tōļok mīstenī.

Biži viņ Chaims sōpeigi saraucá vaigus, pakasāja aiz ausš i nūņūrdāja:

«Vos for gešeft!»

Biedeigi klōjās naboga Chaimam. Vysu sovu jauneibu jys beja nūzavolkōjš pa sādžom pierkdams lupotys, kaulus, dzeļžus i vacys

kalašys. Cik ɾaižu jū naparōvá sādžu groznī suni i na ɾaiži viņ puikys jam ilaidá ar kunkuli mugorā.

Chaims vysu pacitá. Pec četradesmit godim par ikrōtū naudu nūpierka mozu pīzaškībušu mōjeni i atvārā veikalu.

Trejs naāvalāti skoborgaini dieli piļdāja plauktu vītu.

Zemņikam tá beja, ar mozim izjāmumim, dabojams vyss.

Pōrs duču zōboku smāris, pūgys, zīpu goboly, sārķūceni, odotys dažaida leluma, mozōkom i lelōkom acim.

Jaunijīm beja atsevišks plaukts. Mozi, opoly spīgeleiši. Motu i sejis ellis i pōrs kastis konfekšu. Vysai majestatiski koktā iġrīzta siļču buca i petrolejis konna. Tei beja vysa Chaima veikala bogoteiba. Ar tū Chaims beja nūjiemš nu placim smogū lupotu izpiercieja nostu i palicš par veikaļņiku.

Bet moz prika jys rādzāja nu tō.

Trešdīnis reitā Chaims agri atvārā būdeitis šaurōs, čaikstūšōs durovys i nūzasāda iz kūka kastis.

Saulá, pakōpusá padebesīs, īsvīdá jam acīs storu vasalu kliepi. Židenš pīmīdzá acš. Maigs gurdonums pōrjámá jō mīsu i jys atsaspīdá ar rūkom iz letis i, išyupōts myusu vīnmūleigā sīkšonā, īmyga.

Začš lācá par sieteni.

Vacī ļaudš stōsta, ka tod īmyguši sōcūt sepināt. I Chaims sepināja:

Palnu dīnys tiergs. Būdeitá beja kai bōztiņ pi bōzta nu ļaužu. Kas prasāja siļču, kas zīpis, odotys, petroleji. Chaims mātōjās obom rūkom. Sāja, tyna i svārā... Dreiz sudobra naudys goboly kōpá pōri letis kasteitái, a zemņiki vys stīpá sovys malnōs rūkys i prasāja.

«Maņ desmit mārceņu siļču.» I pasnīdzá čaukstūšu desmit latu naudys gobolu.

Chaims pīškībā bucu i snīdzās pec siļču, a īraudziejš dybynā golvu slaistūt rasnu čyusku, nu izbaiļom voi podlācā iz augšu, īzaklīdzā i pazamūda.

Treisādams nu baiļom Chaims atvierš acš īraudzāja sāv priškā pi letis kaļsneju sīveni, lelu lokotu par placim, nūšļukušim palākys vadmolys brunčim ar divim veikšim rūkōs.

Sīvená, pōrs řaizis nūzakraukōjusá, nūzaspļōvá i paprasāja.

«Pierksi svīstu... ūlys?»

«Ne, moteit», atbiļdāja židenš atsamūdīs nu sapyna. Kod sīvená pazagrīzā iz durovu pusi, jys naaizmiersa pec vacō paroduma paprasāt:

«Ej, kas vajaga, kū pierksi?!»

«Nikō, kas lobs var bīt pi taida šmulá. Īšu lobōk dziļōk». I sīvená aizgōja dziļōk mīstenī.

Chaims žieli, žieli jai nūzavārā pakaļ, tod kai beidamīs nu eistineibys, kū naseņ rādžāja ļaunijā sapynā, pīgōja pi siļču bucys i kavādamīs, ar baili īzavārā bucā... Tymā pať breidī najauši ar kōji petrolejis konnai pīzasyta, kura kai tukša spolgi nūskanāja.

Chaims sazatryka.

Apkōrt̄ konnai beja zyly-palāks plankums.

Konna beja tukša.

Chaims sasyta rūkys i nu lela žāluma bezspākā salyma par šaurū letis dieli.

RADINĪKS

Bankys direktors Viktors Eveļs zeimeigi nūzasāda pi pušdīņu golda. Jō personeigā īpašumā beja greznōkō mōja aprīnkā piļsātā Zvaigžņu īlā, kur bogotīs direktors dzeivōja trešijā stōvā labi mebeleitā sešu ustobu dzeivūklī.

Eveļs salyka sovys labi kūptōs, meikstōs rūkys iz golda i nogus knybynōdams gaidāja pušdīnis.

Kū jys dūmōja? — Nikō. Prōtā beja tik tys, ka šudiņ bankā parakstāja pōrōk moz izejūšu dokumentu. Beja, itkai nūvārōdams, izgōjš caur darbinīku lelū ryndu i tagad sādāja sovā ustobā. Atmināja vāļ tū, ka beja nūguļdiejš šō mieneša olgu. Direktors Eveļs labi iztyka nu sova skaistō noma i pōrs izīrātūs dzeivūkļu īris naudys. Pōrejū vysu nūguļdāja bankā iz augļu auglim.

Direktors izstīpā kōjis zam opolō golda i pajāmā reita avīzi, tymā paļ breidī atsavārā pretejōs durovys nu virtuvis i tymōs pazarōdāja jō sīva Rozaleja ar paplāti, iz kurys kiupāja divi pušdīņu zupys škeivi i maizá.

„Tu, Rozeit, šudiņ dūsi pušdīnis?”

Rozaleja savylka lyupys smaidā i nūsorka.

„Viceit, pušdīnis nu maná gatavōtys, kolpyuni atlaižu pi mōtis. Asūt slyma... doktors..”

„Ir to mýsim kolpa cylvāks — direktors izatraucá — pastōveigi valkāš pi slymōs mōtis! Býtu jōatlaiž.”

Eveļs namīreigi sazakustāja krāslā. Nervozi satvārā speidūšōs dakšenis, izvylka nu zupys galis gabaleni i izsmieriejš sinepi, nūgremdāja tū zalta zūbim dekoreitā mutī.

„Laikam dreizi nūmieršūt, býtu jōnūgaida.

Uztycama i darbeiga maitinā...”

Rozaleja tū vīnaldzeigi nūsaciejusá, nūsáda pi golda, nūleikstūt par sovu zupys škeivi. Viktors naatbiļdāja. Tys nūzeimāja pīkrisšonu sīvai.

Īzastōja klusums. Eveļs nūslaucēja muti, sīva pīzacálá lai atnastu pōrejū pušdīņu porceji.

Dreiži jei atsagrīzá ar karbonadi, tomātim i zapti.

Nalels, palāks ustobys suneits, tvarsteidamīs pi kōjom, Rozaleji pavadāja ik iz sūlá.

Sunš ilácá jōs kliepī.

„Muns Bubuleiņ, voi naasi izsalčš? Kū tu iessi?”

Rozaleja glōstāja sunānu, pacaldama jū leidz vaigam. I Viktors izlyka tam iz mugorys sovu boltū rūku.

„Táv, Vici, nav breivi aiztikļ. Tys ir muns. Tu pierksi sáv cytu.”

Direktors tik pasmaidāja.

„As sáv pasyuteišu boltu, lobōkōs sugys nu Francejis.”

Direktora gimená laimeigi sazasmaidāja.

Cikom jī pōrrunōja par izprīcai jauna ustobys suneiša īgōdōšonu, — kaidš vacā, laucinīcyskā tārpa jauns veirīšš, pušbaileigi ziņkōreigi aplyukōdams kotrys durovys vīnā i ūtrā koridora pusī — lieni kūpá augšstōvā.

Trešijā stōvā jys otkon uzmaneigi apzavārā iz durovom pa labi i kreisi izkōrtūs uzrokstus.

Kreisijā pusī beja lelys durovys, kur iz zaltōtys izkōrtneitis jauneklis izlasāja mōkslinīciski īgraveitys divi sekūšys rokstu ryndys:

*Viktors Eveļs
Bankys direktors*

Jauneklám sirdš sōka namīreigi pukstāt. Jys, nūjiemš capuri, īspīdá tū podusī, i mieginōja pagrūzāt speideigū durovu rūkturi. Tod, pōrlaidš skotu pōri plašijom durovom, īraudzāja boltu durovu elektriskō zvona pūgu i pīspīdá divi ŗaizis.

Nūskanāja zvons. Jauneklis atsarōvās i nazinī gaidāja.

Direktors dzierdāja, bet nanūlicš dakšeni molā, památá ar skotu Rozalejai, kura pīzacālās i suneiša pavadeita izgōja.

Durovys atsavārá. Svešīs jauneklis sazasveicynōjīs, sarausteitā volūdā baileigi jautōja:

„Lyudzu, voi tá... tá kungs Eveļs... dzeivoj?”

„Ja! Kas jums vajdzeigs?” Styngri paprasāja direktora kundzá, breinōdamōs par biedeigū jauneklá ōrīni.

„As... as asu kunga radinīks — gondreiž, rūkom mātōdams jauneklis skaidrōja. Grybu ar kungu parunōt...”

Svīdru laseitis jauneklám pazarōdāja iz pīris. Kai paleiga mekleidams, jys uzticeigi i gūdeigi pazavārās kundzis acīs.

„Nu labi... Nōcit īškā. Kungs ir mōjōs.”

Navysai laipni direktora kundzá pavārá plašōk durovys i īlaidá jaunekli, kurs jōs veiru — lelōkōs bankys direktori izrunōja par radinīku.

Cytu kaidu, ar piļsātņika seji, ar itaidu apgierbu jei nabýtu laidusá. Kas taidam býtu vajdzeigs pi jōs veira — bankys direktora?

A šei jaunekleigō seja beja tik naiva, baileiga, ar zyļom, skumeigi uzticeigom acim. Ziņkōreibys pec Rozaleja īlaidá šū cylvāku i pacālá krāslu tīpaļ priķštelpā. Jauneklis pōrlaidá vārojūšu skotu priķštelpys īkōrtai. Daudz jau beja kō apbreinōt.

Rozaleja īgōja ādamustobā i paziņōja veiram par gostu ar ironisku smīnu pīmīneidama vōrdu „radinīks”.

Viktors jautōjūši pazavārá sīvā:

„Radinīks? Kas par muļķeibom!”

Nazalicš zinis par ģzarodušūs svešinīku bez vizītis direktors turpynōja pušdīņōt. Tūmār jys gribāja koč atmiņōs nūskaidrōt par sovīm radinīkim.

Iz laukim jam beja izprecāta mōsa. Pōrs godu atpakaļ jys beja sajiemš viestuli nu kaida jauneklā, kurs jam rakstāja sovys mōtis — direktora mōsys vōrdā i uzrunōja jū kai onkuli.

Mōsa jam beja syudziejusās par saimnīciskom gryuteibom i lyugusā aizdūt kaidys tyukstūšys naudys.

Vysu tū atmineidams, direktors napateikami saraucá pīri.

Varbūt, tys svešis jauneklis bēs tyspaļ jō mōsys dāls, kas nōcā pi jō kai radinīks, i tagad sād jō dzeivūklā uzgaidamā ustobā. — Pīlaidš taidu varbūteibu, direktors nervozi nūmátá dakšenis i atstōja pušdīņu goldu.

Eveļs izlyka zaltōtim rānim brillis i pazavārā stuņdinīkā.

„Tu, Rozeit, mani pasauksi pec desmit minotim, lai nabytu pōrōk ilgi jōsazarunoj.”

Direktora kundzá saprotusā pamōvā ar golvu i direktors izgōja priķštelpā.

Izmetš skotu jauneklām, kurs ģraudziejš direktori snīdzās pec jō rūkys, Eveļs pazyna sáv radnīceigūs sejis pantus i apmulsa.

„Siedit, siedit!” Direktors pavielāja i breivi atsagōzās divanā kiupynōdams cygāru.

„Nu, kas lobs? Jiuš, maņ sīva teicá, asūt radinīks?”

Jauneklis pīzacālā nu krāsla i, pajiemš capuri nu rūkys rūkā, nadrūsi ģsōka stōstāt:

„Tai gon — asom radinīki. Muna mōtá ir jiusu mōsa. Jei ir precāta Kaļvīšūs, Začōru sādžā. As asu vacōkīs dāls. Gōju školā.

Aizpārņ īzastōju gimnazejī, bet naspieju moksōt par internatu. Beja jōizastōj. As jums rakstieju tod viestuli...”

„Izdzierdš par viestuli, direktors napateikami saraucá uzacš i aizlicš rŭkys aiz mugorys, sōka staigōt pa ustobu.

Jauneklis aprōvá stōstiejumu, beidamīs, ka nabŭtu kŭ napateikamu sarunōjš. Tod uzmaneigi vārōdams direktora kusteibys, turpynōja:

„Rakstājam ar mōti jums viestuli. Voi sajāmát?”

„Nā!” Eveļs strupi atcierta, „drŭši viņ napareizi adresāját...”

Direktors ocu napacielš malōja, a jauneklis skumi pībylda:

„Iz banku, krystāv...”

„Nu, as jau dŭmōju. Tī as sajemu tik daudz viestuļu, ka spieju atplāšt i izlasāt tik oficialōs — nu firmom. Cytys vysys papeiru kurvī. Voi lai as ejmu klausātīs, kŭ roksta kotrs...”

„Ubogs,” direktors gribāja sacāt, bet apzarōvá. Šymā gadiejumā i sovu radinīku — mōsys dālu bŭtu nŭsaucš par ubogu.

„Žāl,” direktors pībylda, „jiusu viestulá bŭš palykusá naizlaseita. Otkon direktors veikly samalōja, cīži turādamīs, pi nu sabīdreibys atzeita smolkjiuteibys i pīklōjeibys takta.

I direktora rŭkys beja tik boltys, tik teiryš nu ikdīniškim, seikim grākim. Sirdšapziná? Tei snaudá i narunōja. Smogs naudys maisenš tŭ beja īspīdš tymsā koktā. Direktors beja breivš i naatkareigš nu dvāselis praseibom. Jauneklis stōstāja tōļōk turādamš cereibys:

„Mōtá tai jau sacāja, ka jiuš nabŭtu palykuši kluseibā... paleidzātu...”

Direktors napateikami sazakustāja i nervozi pazavārá stuņdinīkā. Grybādams sarunu nŭvāršt iz cytu pusi, jautōja:

„As vāļ nazynu, kai jiusus sauc?”

„Laurs Sauksneitš.”

„Cik godu būs?”

„Iz pyrmū aprili skaitāsīs ostoinpadsmit.”

„Kū strōdōjat?”

„Pa sātu. Vokorūs mōcūs. Grybu pavasar nūlikt eksamenu gimnazejī i cytu rudiņ īzastōt ūtrijā klasī. Lai šī divi gadi nabūtu par breivi jōpavoda, vysmoz grybu sazagatavōtīs vīnai klasái. Mýsim nūdaga škiuņš ar vysu labeibu. Jōpierk maizá. Tāvs nimoz navar paleidzāt mani syutāt školā. Atbrauču pi jums. Varbūt, krystāv, maņ paleidzāsīt ar školys naudys nūmoku? — Cytaidi as patš tyktu iz prišku...”

Direktoram ašnis sakōpá golvā i sōka knaibāt deneņus. Beja tai, kai kas jam būtu stypri īzaklīdzš pošā ausī.

Sauksneitš centās atmināt, kū mōtá jam beja lykusá pīmināt i jys pībylda:

„Mōtá stypri lyudzá, ka brōleitš šos nabūsūt vys aizmiersš...”

Vāļ Sauksmeitš atmināja, ka mōtá lyka atgōdynōt, ka direktors ir bez bārnim i Lauri varātu pajimt sovā audzynōšonā, bet tū jys kaunājās pīmināt i klusāja.

Direktors aizakōsāja i tymā pať breidī durovōs pazarōdāja Rozaleja.

„Táv, Vici, jōit iz sádi — ir jau pādejīs laiks.”

Direktors Eveļš paspārá pōrs sūļus iz durovu pusi. Kai atsavainōdams atsavārās atpakaļ i gribāja izīt. Sauksneitš nazinī pacālá sovys osorom aizlejušōs acš iz direktoru, gribāja kū sacāt, bet koklā aizgula kai komuļš. Laurs naspāja nikō pateikt, tik stypri sažņaudzá nūplukušū capuri rūkōs i dzili — lyudzūši vārās sova mōtis brōlá acīs.

Eveļš caur pīri, drusku pazavārā jauneklī i nūzaprīcōja, ka tys klusāja.

Tū direktors nu zemņika nabeja gaidiejš. Kaidu volūdu runōja šō izmysumā atstōtō jauneklā acš jys narádzāja. Jam nainteresāja lasāt dvāselis rokstus.

Gudri, diplomatiski vōrdi beja jō dzeivis mōksla.

„Maņ jōit...” Eveļš pībylda, vāļ arvīnu vaļsteidams pa rūkom masīvu zalta stuņdinīku.

„Krystāv, sirsneigi lyudzu... Ar lelōkū prīku sapeļnieju celā naudu i brauču pi jiusim... As cerieju, ka...”

„Navajdzāja nimoz tierātis. Būtu maņ pīrakstiejuši viestuli, as būtu paziņōjš.”

„Maš nazynōjam mōjis adreis.” Laurs nadrūsi skaidrōja.

„Kai tu mani tá mōjōs atrodi?”

„As beju bankā i maņ izskaidrōja, ka...”

„Tu prasieji pec manā bankā!” Eveļš jū pōrtraucā, pamasdams dusmeigu skotu iz jauneklā vīnkōršū apgierbu i lelyjīm nūsorkušyjīm zōbokim.

„Da.” Laurs atsazyna.

„Nu řaizis maņ nateicā jiusu adresi, kod as izskaidrōju, ka asu radinīks, tod tik...”

„Kū!?” Direktors strauji paslāpā stuņdinīku vestis kabatā i satvārā izejis durovom klindži.

„Taidis tu staigōji pa banku prosūt pi cylvākim sova radinīka — bankys direktora!?”

Mirkli Laurs kai sastynga. Jys plotom acim vārās direktorī, kurs nycynōjušus skotus vārsá pret jū. Tod jō seji pamazam nūzuda maivīs mulsuma sōrtums, atstōjūt tū pelieceigi bōlu; pi lyupom vaigūs izacārtūt sōpōs protestejūšom rīveņom.

„Caur jums: lai as bankā zaudeju respektu, pi sovim kolpötöjim?! Direktors izaklīdzá Lauram taisni sejī. Jys b̄ytu jū nagonti izlomōjš, bet pamaniejš, ka jauneklis ir pōrlīcynōts par sagōdōtom napatikšonom bankys direktoram — apklusá.

Laurš Sauksneitš vairs naspāja runōt. Gribāja izmaukt capuri i izskriēt pa durovom, bet īgryudš rūku svōrku īškdejā kabatā, izvylka palāku aplūksni i nūzamīrāja.

Mirkli jys turāja tū pierstūs pōrdūmōdams. Tī beja jō mozōs, vīneigōs mōsenis fotografeja. Mozō — ostoiņgadeigō maitinā Franá beja mōtis i vysys saimis mīluleitš.

Šū fotografeji mōtá sytāja sovam brōlám kai mīlu, dōrgu pīmini — kai kaidu svātumu.

I Laurš pacālá acš iz direktori, bet īraudziejš tō uztrauktu i nycynōšonys pylnu skotu stōvūt ploti atvārtōs durovōs — paslāpá aplūksni atpakaļ kabatā.

Sauksneitš gōja iz durovom. Eveļš atgōja nūst, ļaudams ceļu iz izeju. Rozaleja, kura beja klausiejusās koridorā, pōrgōja iz virtuvi i, pīlykusá ausi pi atslāgys cauruma, klausājās, kū tagad sacās jōs veira radinīks.

Laurš klusāja i pacielš capuri direktoram bez vōrda aizgōja pa koridoru leidz izejis durovom.

Tī jys uzmaneigi, bez trūkšnā atvārā durovys, atsvabynōdams tōs nu sovaidys nūtaisamōs īreicis.

Kai atsavainōdamīs, direktors izgōja jam pakaļ runōdams:

„Pasoki mōtái, ka maņ tagad lelys finansialys gryuteibys. Lai pīroksta vieļōk viestuli. As...”

„Ar Dīvu!” Sauksneitš sausi nūteicá izīdams caur durovom, nīmoz nanūzaklausiejš, kū b̄ytu vāļ saciejš jō mōtis brōlš. Ōtri jys nūgōja pa trašom lāji. Nūstōja parāda durovu priškā, i pazavārā nu

īlys iz greznū pīcu stōvu nomu, kur viers durovom beja speidūšim burtim direktora vōrds i īlys numers.

Lauris gribāja tū atmināt, bet atmátá ar rūku i aizgōja kaidis atnōcs — vāļ ar sōpōm, namīru i pazamynōjumu caur īlys burzmu.

Lauris aizgōja. Direktors Eveļs izlyka misená kōsi durovom. Rozaleja jū gaideidama rōjās pa priķštelpu.

„Verīs, Vici, kaidis lempš tovs radinīks! Kur licš kōji, tī pāda nūspīdums.”

Direktors pazavārá sekōdams Rozalejis rōdeitōja pierstam i nikō naatbīldāja. Jam napatyka Laura kluseišona i taida augstprōteiga izatureišona.

Salonā Rozāleja nūlyka sunānu Viktoram kliepī.

„Fī, Vici, muns, mīlīš Bubuceits, mani aizvainōja. Ka tu zynōtu, niu paļ sōcs muļkōtīs — —.”

Direktors smājās pylvā koklā plaši atvārtu muti, a apskatei izlykdams sovus skaistūs zalta zūbus.

*

Lauris Sauksneits kai reibumā pōrgōja vīnu īlu pec ūtrys. Iz staceji jys nadreikstāja īt, bez santima kabatā. Nūgōjš piļsātys nūmalī, Saulis dōrzā pīzaspīdá pi vīntulá kūka. Tá jys gribāja ļauļ sovom dūmom valī, meklāļ atrisynōjumu vysam nūtykušijam, giuļ jaunys atzinis, īrūsynōjumus.

Garam aizgōja jautri runōdami divi gimnazisti. Lauris ilgi jīm nūzavārá pakal. I jam gribājās raudōt, veit rūkys ap šūpaļ vīntuļū kūku, i izlīt osorōs sovu smogū žāluma i ryugtū sōpu nostu... Īt atpakaļ pi direktora i iz celim nu lyugtīs mīly, žieli i pazemeigi?...

Tá jys saūdá kairynōšus, smaržeigus tabaka dyumus. Pazavārá atpakaļ. Gōja, briļļains, tyuļeigs kungs. Jys nūzavārá nu golvys leidz

kōjom iz Lauri i aizgōja sovu ceļu, atstōdams aiz sevš gaisā klejojūšu dyumu mōkuleiti.

Laurš gribāja skrīt pakaļ šam svešijam kungam i prasāt:

— Voi tu esi bankys direktors? Voi tāv ir radinīki — nabadzeigi, tyvi radinīki? Tu pazeisti jūs?... Esi redziejš?

Svešis beja jau nūzudš ocu skotam. Gōja vāļ vīns. Tys beja policists. Laurš manāja, ka teik aizdūmeigi, nauzkreitūši aplyukōts.

Policists aizgōja, bet, dreizi nu cytys pusis gōja atpakaļ. Laurš saprota: nūvārōts. Sirdš jam aizlyuza.

— Voi teišom tik uzkreitūši aizdūmeiga varbūt muna ōrīnā?! Laurš dūmōja. Bet dvāseli? Sirdš? Tys ir nīki šim ōrejō lapnuma kulta dōvynōtōjim. — Osorys par varu jam lauzās iz ōru i jys aizklōja plaukstom seju.

As naraužu! Naraudōšu! Tāvu tāvi ir salīkuši zam dorba smogōs nostys sovys mugorys — nav raudōjuši. As naraudōšu! Par speiti bogoteibai, grezneibai — napazazamynōšus. Tī, tī aiz kolnym nu mežim sauc mani tāva sāta. Vāļ ŗaizi tī atsagrīztīs, lapnam, uzaicynūši stōtīs pret dzeivái — cīnī — — —

Vāļŗaiz rādžāt mōtis skumeigū ocu pōri, i aizīt plašā pasaulī... Sarauž vysys moldu saitis i apskaidrōtam izīt nu dzeivis apburtō lūka! Strōdōt, mōcātīs, ceņstīs i pazacāļtīs pōri saklai, palākai, ikdīneibai!

Cīnī iz vysu i par... vysu...! — Gondreiž skrīšus Laurš Sauksneitš dāvās nu dōrza ōrā. Tīpaļ jam atsavārā tōli, tōli aizavejūšš palāks šosejis lūks rudinā dzeļtejūšā klajumā.

Jys gōja steidzeigi, rādžādams tik celā smīļktš sāv preteim. Pa labi celā molā stōvāja akminā stūpenš. Tī beja malnā krōsā skaitlis: divi. Laurš atsavārā atpakaļ. Diveju kilometru attōlumā aiz mugorys jam palyka piļšāta. Divi kilometri varāja atjimt nu symta i

trejdesmit, lai varātu izadūmētīs sova tāva sātu Kaļvīšu Začōrūs.

— — —

Nu piļsātys braucá auto. Laurs pazyna opolā seji direktori Eveli. Mašiná tyvōjās lelā ōtrumā. Laurs ocumirkli pōrlyka dūmys i nūzagrīzās, nūslāpdams sovu seji direktora skotam.

„Lai napazeist..” Laurs nūdūmōja. Mašiná izakaucá i sacālusá lelus putekļu mōkuļus, aizadrōzās tōļōk.

Laurs nūslaucāja nu puteklīm seji i nūbōlā, rādžādams, ka saulá nūkōp tōlō, tynsi rudineigō meža, apvōrkšnā molā.

DABASU OSORYS

Aizaugušō piertenis mōrka krostā aug vaca vierba.

Gads nu gada Vierbineicys sastdīnī tī sagōja cīma ļaudš, kliepim salauzá zorus, lai Vierbineicys reitā vierbōtu mozūs bārnus i kiuleišus nūsvieteitu bazneicā. Ar svieteitīm zarenim apkiupynōja nūzabeidušūs bārnus. Vierbineicā svieteitūs zorus aizspraudá aiz kakažys, lai vosorā pārkiuná nagaisā juntā naīspartu zibinš.

Vacō vierba pacītá lauzieju rūkys i pavasara viejī pazemeigi nūlīcá bryunūs zarenus ar meikstīm, boltīm pyupolenim.

— Lauzit, lauzit tei ir Dīva gryba. Gon as ar sakņom nu aizaugušō mōrka pīsyukšu jaunus spākus i syltyjā vosorā sadzeišu jaunys atvasis.

Tai sevi mīrynōdama vacō vierba navaidāja, kod tai aplauzá smolkūs zorus. Pavasara syltijā saulī tei izdzyna jaunys atvasis. Nōkušā Vierbineicys sastdīnī vierbai otkon beja jauni, smolki zareni ar boltīm, meikstīm pyupolenim.

Tai tys gōja nu gads iz gadu, vierba pōrdzeivōja daudzys Vierbineicys.

Kaidu vasaru vierbai pītryuka spāka voi lobys grybys dzeiļ jaunys atvasis, plaukļ i zīdāļ vysā krōšņumā.

Tei rādžāja, ka dzeivá nagōja vacijōs slīdōs.

Ļaudš gōja garom nikō nasceidami, kai vīns ūtram naticādami.

Vacō vierba nadzierdāja cytkōrt dzīdōtōs skaistōs dzīsmis. Nazkaidus svešus bolsus tei tvārā ar sovu meikstū myzu i nūdrebāja.

Vacō vierba tūvosor naspāja dzeiļ tik kuplys atvasis. Pošā vosorys vydā tei cītá vāļ vairōk. Vacōs piertenis saiminīka dāls Pičs beja pōrzaviertš līdz napazeišonai.

Agrāk pavasarūs jys vierbys viersyunī izlyka vairōkus strodu būreišus. Vierbā saskrāja pyrmī strodi i sviļpōja ar sovom flautom soldonys pavasara melodejis.

Vacijai vierbai tys patyka. Itymā pavasarī Pičs jaunus strodu būreišus naizlyka, a vacūs izjaucá. Jys staigōja īgns i sazabūzš kai ezš. Bīži svīdá ar akmini vierbys zorūs atsasādušam putynam tai īvainōdams vacōs vierbys mīsu. Vierba nasaprota, parkū ļaudš taidi pōrzamejuši.

Gryuši nūzapyutusá, vacō vierba nūsprīdá, grūzeigī austrumu vieji bīš atpyutuši kū nalobu.

Pavasarī Vierbineicys sastdīnis pīvakarī cīma ļaudim otkon vajdzāja īt pi vacōs vierbys pec zorim.

Jī gōja kai pazagšus. Ļaudš rádžāja, ka vacō vierba šūpavasar beja skūpōjusās ar pyupolenim. Tī nabeja tik samtaini meiksti i brīdeigi. Vierba vysleidz beja sazīdiejusá, a ļaudim tūs vajdzāja.

Pi vierbys sagōjuši ļaudš atsakōpá. Zam vacōs vierbys zorim jī īraudzāja Piču ar asu ciervi par placu.

— Ejmit paceļu! — Pičs klīdzá, — Voi najiutit jaunōs viestš nu austrumim. Metit molā vacōs duraceibys — vierbu svieteišonu. Jaunū pasauli izcálsim bez pyupolym.

Tū dzierdūt, ļaudš izabreīnōjuši sasyta rūkys. Mozī bārni žieli raudzājās iz boltyjīm pyupolenim kai iz tōlu naaizsnīdzamu dabasu dōrgumu, i spūžys osorys īzamirdzāja jūs acīs.

Siermīs Piča tāvs, atsaspīdš iz lelys, zorojis paāglis vāzys, tyvōjās vierbai.

— Áj nūst, slymīs prōts! Itū vierbu as īstatieju!

— A as tū nūciersšu — Pičs īzaklīdzá aizsmokušā bolsā — Nūciersšu līdz pošom sakņom!

Jys pacālā ciervi gaisā i ciertá ar esmini vacōs vierbys mīsā pi pošā pamata. Zam palākōs myzys pazarōdāja vierbys boltō mīsa. Pičs, narádzādams ļaužu lelū izbreinu, ciertá ņaizi pec ņaizis.

Sazašyupōja vierbys zori. Kai mirdzūši rosys pilini pabyra boltŷ pyupoleni.

— Poši dabasi sōk raudōt. — čyukstāja ļaudš, a Pičs tik rozasmāja.

— Ha, ha! Nu dabasim bierst osorys. Raudōt var tik naspieceigī. Ha, ha, dabasi jau ir naspieceigi. Mŷsu vara ir lelōka par dabasim. Vot tai!

Pičs atsaviezāja ar ciervi i, zūbus sakūdš, ciertá nu vysa spāka.

Tá Pičs izavaidāja i atkryta atmuguriski. Jys gulāja rūkom aizsagtu seji. Caur pierstim syucās sylts ašnis. Tīpať blokus gulāja kantaina, asiņaina vierbys skaida. Nu spieceigō ciertīnā skaida beja īlākusá Pičam taišni seji i pōrškeļūt pīri, izsytusá vīnu aci.

Pičam klōt pīgōja jō tāvs, izlicš rūku iz asiņainōs pīris, sacāja:

— Vot, dāls, táv aci ībyra dabasu osora? Soki, voi tevi pīvarāja dabasi?

Pičs naatbiļdāja. Jys vaidāja i vōļōjās pa zāmi.

Otkon ļaudš rádzāja gaismys uzvaru par tymsu. Jī pīlauzā vierbys zorus i násá iz bazneicu nūsvietāť. Jī gōja ar pavasarī pyrmū plaukstūšū zoru kai Pesteitōjs — uzvarātōjs ar paļmys zoru iz Jeruzalemi.

Cīma ļaudš vacijai vierbai izcierstū rūbu aizzīdā ar mōlym i sōpeigō rāta sadzeja. Pagōjušā pavasarī iz jaunijom vierbys atvašom šyupōjās meiksti i brīdeigi pyupoleni. I šūgod kai prīsterš lyugšonā paciels boltōs rūkys, tai vacō vierba augši gaisā slīn sovus jaunūs zorus ar boltim, samtaini meikstim sudobrōtim pyupolenim.

LELŪŠ GONS

I

Kažānu cīma Augustam beja vairōk zāmis, lelōks gonomū lūpu pulks. Kotru vosoru jys saleiga jaunu gonu, jo ūtru vosoru Kažānu Augusta lūpus nivīns gons nagribāja ganāt: Na jau partū, ka Augusta lūpi b̄ytu slyktōki kai cytim saiminīkim, goni atroda vaini pošā saiminīkā.

Kažānu Augusta gons vysod rōdāja cytim gonim puštukšū brūkošku kuleiti, nūgrīzta bīzpīna cibeni i plōnu kaņceiti maizis. Cyti goni kaitynōdami rōdāja sovys gordōs brūkoškys, i Augusta gons bāga prūm nanūdzeivōjš pylnu gona vosoru.

Nōkušā pavasarī Kažānu cīma goni Augusta ganeibōs īraudzāja jaunu gonu kas beja atvasts par trejim pogostim.

Goni īpazynōs ar jaunū gonu, sazaskatājās i vaicōja:

— Siļva, parōdi sovu cybu. Tova saimineica vairōk nab̄jš īlykusā, kai putyns vīnā ŗaizi var kņōbī pajim̄t.

Kažānu Augusta jaunīs gons Siļva tik skumi pasmaidāja, attyna kuleitis aukleni i rōdāja vysu sovu brūkošku bagateibu. Tī vairōk nabeja kai sauvā sausa bīzpīna i kaņceitš malnys maizis. Kod goni parōdāja sovys brūkoškys, Siļva naļauņōjās iz sovu saiminīku kai cyti goni, tik paraustāja placus skumi vārās pōri sylam zylyjā tōlī.

Gonim palyka žāl Siļvys i jī dāvā jaunijam Augusta gonam āšt nu sovom kuleitōm, kur natryuka svīsta, sīra i mīžu plōciņu.

— Parkū tevi saimineica nažāloj? Gani vaicōja.

— Nazynu — Siļva atbīldāja, kūsams lelu rūbu meikstā plōcinī.

— Tu pyrmīs reitūs ar sovu gonompulku esi ganeibōs. Pušdīņu laikā otkon reváj saimineicai dōrzus. Voi táv naīt mīgs gonūs?

— Īt gon mīgs: Bet... Siļva aprōvā.

— Parkū tu gonūs nikod naaizmīdž kai mās?

— Nadreikstu. Mōtá sacā, lai nasiežu iz vītys, kustūs, tod naīt mīgs.

— Kai tu vari kōjōs viņ nūstōvāt? — goni breinōjās

— Stōstu sáv pōsokys. Tai paīt laiks.

— Pōsokys! Pōsokys! — goni sasyta plaukstš, atsasāda grōvmali i nūvyłka sáv leidza Siļvu.

— Pastōsti pōsokys! Pastōsti! Goni lyudzās i Siļva stōstāja kū mōcāja. Jys zynōja nu golvys septeinys krystamōtis dōvynōtōs pōsoku grōmotys.

Goni klausājās Siļvys pōsokōs par pūkim ar deveinom golvom, lobū tāteni, bōrineiti i skūpū saimineicu. Klausūtīs pōsokōs, gonim lykōs, ka Siļva ir tik lobs i gudrs, ka jam vys navajdzāja bīt par gonu pi Kažānu Augusta, a dzeivōt, lapnōs mōjōs i staigōt kundzāna drābjōs.

— Tova saimineica nav lobōka par tū skūpū saimineicu — goni sašutuši sacāja, kod Siļva beidzá stōstāt pōsoku.

— Nazynu — Siļva atbīldāja i pazavārā iz meikstō plōciná kaņceiti i dzaltona svīsta cibeni.

— Ād, ād, Siļva! — goni skubynōja i vārdamīs Siļvys zyļpalākijōs acīs, gaidāja jaunu pōsoku.

Kod Siļva apstaigōja sovu gonompulku, kai apustuli goni jam gōja leidza. Kai soldonu zemneicu jī sajāmá i nūreja kotru vōrdu nu Siļvys lyupom.

II

Vosorys svātku reitā Kažānu cīma goni otkon beja kūpā. Brūkošku laikā sagrīzā lūpus kaļnenī i dāvās pi Siļvys.

— Parōdi, kū svātkūs saimineica ilyka kuleiti? — goni vaicōja Siļvam.

— Nazynu — volgom acim vārdamīs gonūs, atbiļdāja Siļva i nūjāmā nu placim sovū gona kuleiti.

Goni izkrovōja Siļvys kuleiti i sazaskatāja.

— Tei jau ir vakardīnys saskōbušō bīzpīna druska. I maizā sakoltusā...

— Laikam gon, — Siļva nūzapyutā.

— Tāv vajdzātu saimineicu izjūkōt.

— Lai saimineica pošā sevi izjūkoj, — Siļva gudri atbiļdāja gonim.

Tik daudz jys beja mōciejīs nu sovom pōsokom lai varātu pacišť vysys pōresteibys i izavairōtūs nu ļauna.

— Ka tu patš nagrybi, mās tū izdarāsim.

— Kū jiuš darāsit? — kai lyugdamīs nadarāt ļaunu, Siļva vaicōja.

— Ša tāv svātku peirāgs! Ša sīrs.!! Jam, Siļva! Jam! — saucā goni cyts pec cyta snīdzā Siļvam sovus Vosoryssvātku gordumus. Tod jī palākdami kai jauni kozlāni aizdrōzā ganeibu laukā.

Kod pušdīņu laikā lūpu bori sastōja iz celā, lai dūtūs iz sātu, gūvu rogūs karinā zōļu vaiņuki. Gūvš lapni cyļōja golvys i nāsā mōjōs saimineicom bogotu pīna slaucīni.

Siļva nūzaviers kai beja dariejuši cyti goni, gribāja darāt tū pašu, a goni skrāja jam preteim i saucā:

— Siļva, nadori tai! Mās parōdāsim kai vajaga.

Gonim pynys rūkys beja valānu i sausu paágļu zoru. Goni skrīšus dávās pi Siļvys gonomō pulka, izspraudá gūvu rogam valānys i ástis golūs pīsāja sausus paágļu zorus i sokōrņus.

— Tagad tovs lūpu bors var iņ iz sātu, — prikā starōdami, sacāja goni.

— Parkū tai? — osorys vaļdeidams vaicōja Siļva.

— Tō ir peļņiejusá tova saimineica.

— A gūvš nav vaineigys, — Siļva vārās iz gonim.

— Gūvš, gūvš! — goni izasmāja.— Kaida saimineica, tai gons puškoj svātkūs sovus gonomūs. Kū lyku gonam cibenī, tū atrodu gona sirdī. Itai šūreit sacāja mýsu saimineicys.

Goni bezbiedeigi izasmāja i aizjūzá pakaļ sovim lūpim.

Siļva pōrsvídá pōri placam sovu puštukšū gona kuleiti i gōja sovam gonompulkam lelu gobolu nu pakalis.

III

Kažānu cīma lelýš lūpu bors nu ganeibu celá nūzagrīzá ūļņeicā. Augustíná stōvāja vōrtūs i saucá svātku gostus:

— Veritās radeni, kaidys maņ gūtenis. Plotys kai laivys Lubōna krostūs. Ganenš ari jautrs kai putinenš. Iz kōjom viņ...

Saimineica līlāja sovus lūpus, līlāja gonu. A kod pi vōrtim pīgōja pyrmō Raibalá, Augustínái nu dusmom elpa aizarōvās. Raibalis rogūs saimineica iraudzāja valānu, ástī isītu sausu paágļis zoru.

— Voi tu puika, troks esi!? — saimineicai zvārōja acš, — Lelōks par vysim cīma gonim, a itaidi nadorbi golvā. Pašu jōizmauc gūvš rogam!

Rūkys plateidama, rōjās saimineica, a gosti, vysu saprotuši, reja smīklus.

— Šuráj, sovvaļņīk! Soki, parkū tu tai darieji!?

Sitīnā gaideidams Siļva drūši, kai vāļ nikod nūstō saimineicys priškā i atbiļdāja:

— As tū nadarieju!

— Tu jau prūti malōt, acīs vārdamīs...!

Saimineica pacālā rūku, tymā šaltī pi vōrtim pīskrāja bors cīma gonu i saucá:

— Máš tū darājam! Máš skūpō saimineic! Máš... máš, lapnō saimineic!

Rūkys krateidama, Augustīnā atsakōpá pogolmā. Lapnī saimineicys rodi dūmeigi grūzāja golvys.

— Siļva, dūd saiminīkam atpakaļ tukšū kuli! — gani klīdzá, nūstōjušs Siļvam aizmugurī.

Siļva stōvāja i vārās apleik.

Pōrdūmōja.

Izlámá.

Lapni pacālā golvu, nūjámá nu placim puštukšū gona kuli i nūlyka lapnō Kažānu saiminīkā Augustā priškā.

— As vairs naišu par gonu! Gonit poši sovus lūpus! — sacāja Siļva i lapni pacaltu golvu gōja prūjom. Tod jam lykōs ka jys aug vys lelōks i jymā brīst jauni spāki.

Nu vysom pušom Siļvu īlenca cīma goni. Svīdá gaisā capuris i prīceigi saucá:

Siļva cik lels tu tagad izaver! Siļva, pastōsti pōsoku par miļzi!

Jī gōja pōri cīmam, rūkōs sazačārušs. Siļva pazavārā tōlī i izlyka rūkys gonim iz placim.

— Pōsokys, pōsokys... — jys sacāja — būsīm poši sovys zámis jaunī miļzi.

Saulá dzierdāja lelō gona bolsu i laipni smaidāja.

POKUMĪNIS NŌVÁ

Vacō Pokumīnā jau trešū mienesi gulāja slimeibys gultā.

Padzierdusā styprus cylvāka vaidus, kaiminīnā apzavaicōja pi Pokumīnis vadaklys atraitnis Madalenis, voi špetnō Pokumu vācinā patīsi slyma voi tik izalīk par taidu.

Tod Madalenā, tai saucā seikū sīvīti, kura pacīteigi panásā vysys veiramōtis pōresteibys, par kurom seiki zynōja vysy kaimini, nūzalīcā pi īnōciejys i gondreiž čyukstūšā bolsā pastōstāja.

— Šūražis gon bēs nu tīsys slyma. Jau trešu mienesi kai naspiej izalobōt. Šaltim elpa kryutīs aizacārt i jei nasoka ni vōrda. Tod sasporda vysys sagys gultys kōrgalī i nagonti grīž zūbus.

— Jai laikam bēs jōmierst, a navar škiertīs nu pestēļōšonys vōrdim, cikom tūs nav nūdavusā cytam.

Tik paṭ klusi atbildāja Madalenis kaiminīnā Zabalā i gondreiž apzaraudōja īdūmōdama, ka jai kaidā vosorā Pokumīnis nūburtyš nūzabeidzā vysys cyukys.

— Kotru dīn nūskaitu rūžaini, — stōstāja tōļōk Madalenā, — lai tik Dīvs jai atsyuteitu laimeigu nōvis stuņdi. Laikam gon tai ir, ka ai tik smogu grāku kai pestēļōšona navar škiertīs nu šō pasaulā.

— Tīsa, Madaleņ, ka nanūdūš būršonys vōrdus cytam, paṭš nalobīs stōvās pi gultys. Kai zaglis pajimš jōš grieceigū dvāseli.

Tū pasciejusā, Zabalā pacālā raibūs aizkorus, aiz kurim kūka lōvā gulāja vaideidama slymō Pokumīnā i izmátā jai ziņkōreigu skotu.

Nu pretejōš sīnys lūga spūžš reita saulis stors apgaismōja slymōš seji, i Pokumīnā pagrīzusat golvu nadabeigi īplāstom acim vārās nadrūsijā Zabalī.

Zabalá naizturāja tik izmūceitu, nyknu Pokumīnis skotu i tivleņ palaidá valī aizkora molu.

Aiz tō otkon palyka tik krāsla i slymōs vaidi.

Krysteidamōs Zabalá atsagrízá pi Madalenis i pīmiersusá, ka itá jōrunoj pavysam klusi, dīsgon pastyprā bolsā sacāja:

— Kaidys jai acš! Ni dzeiva, ni myruša!

Bet tod kai nu dzilis dūbis atskanāja ryugtuma pylns Pokumīnis bolss.

— Zabaļ, nalōd mani. As pazynu tevi. Býsim obys áļņī. Tu taipať kai as napanessi saulis gaismu.

Kai nu izkaptš nūpļauta smylga tik zemli i pieški saleika Zabalá. Jai beja īkritš prōtā, ka Pokumīná jū varātu pasaukt pi gultys, i kai sovai lelōkijai īnaindeicai pyrms nōvis nūdūt sovu pestelōšonys nūslāpumu. Parkū gon tik nyknim vōrdim jei beja pīminiejusá Zabali? Tik partū, ka turādama naidu i mierstūt gribāja nūdūt sovu smogū dzeivis nostu, kuru ļaudš vāļ beja aprkōvuši ai lōstim.

Tai pōrdūmōdama i mineidama Zabalá kai susātivs pušdīņu laikā sazarōvusá i baileiga izšliucá pa durovom.

Madalená tik rūkys viņ nūplatāja i gryuši nūzapyutusá steidzās pi slymōs ai skrūzeiti soldynōta mātru čaja. Taidu čaji slymō lobprōt īrādzāja i padzārusá kotru řaizi stypri naīradzātū vadaklu tai kai nūglōstāja ai sliminīkim parostū pateiceigū ocu skotu. Pazateikt vōrdim Pokumīná nikod nabeja variejusá, tik nūlykdama iz spylvyna sovu golvu ai īsiermim, izpūrušim motim nazkū nūryucá.

Ai taidu pateiceibu par tū lelū kūpšonu Madalená beja apmīrynōta i kotru řaizi aizīdama nu slymōs gultys vāļ nūskaitāja eisu lyugšonu, izalyugdama grieceigijai dvāselái pesteišonu.

A šūražis Pokumīnā satvārā skrūzeiti krampainim pierstim i svīdā Madalenāi taišni kryutīs.

Pamaniejusā veiramōtis acīs naida guntenis, pi laika sazalīcā, i skrūzeitā ai soldynōtū čaji atsasyta pret aizkoru, nūkryta iz greidys i sapleisa smolkōs mōla lauskeņōs.

— Trōpāja gon tai rogonai...

Pokumīnā tik pačāpstynōja sausom lyupom i īzasmiejusā pazagrīzā iz sīnys pusi.

Madalenā gondreiž sastynga aiz baiļom. Jai lykōs, ka Pokumīnā būs prōtu zaudiejusā. Jei pīlyka sovu rūku pi slymōs pīris i saprota vysu, ka Pokumīnā ir slyma i murgoj. Jōs golva beja tik korsta kai nūkarseits pōrts krōsnis akmiņš.

Madalenā otkon īmátā skotu slymōs seji i nūzalīkusā pi jōs sacāja:

— Skaiti, mōt, pōtorus, ka vari. Tai tevi patš bazneickungs pavuicāja.

Tagad Madalenā īzadrūšynōja atsāgt aizkoru, lai pastōveigi varātu rādzāt slymōs seji.

Tū pošu dīn ap divpadsmytū stuņdi Pokumīnā, īraudziejusā Madaleni natōļ nu gultys, īzavārusā jai acīs, pamōvā ai rūku i pi auss, sacāja:

— Dzāņ tū suni ōrā... Lai sorgoj sātu...

Madalenā atsavārā: ustobys vydā sunš sazarytynōjš gulāja zam golda, nūlicš purni pi sōnim, vārās iz Pokumīnis pusi.

Kod Madalenā suni izdzyna ōrā, tys skali rīdams aizadrōzā pōri teirumam iz Valna pūru.

— Voi sunš pošu nalobū aizdzan? — Madalenā sāv vaicōja, rādzādama, ka pec tam slymō apklusā i cīži aizmyga.

Sunš izgaisa leidz vālam vokoram. Madalená navarāja lāgā ģimīgt. Taidys kai šārmys viņ staigōja pa vysim kaulym. Lykōs, ka sunš rej kur tōlumā.

Tod jei idādza mozū petrolejis lampeni i atsasādusā pi syltō ceplā sōka skaitāt rūžaini.

Ausīs beja taidys sovaids, neparosts trūksnis, kai ai viejim nu tōlīnis atnastys suņu gaudys. Madalenái palyka baiš...

Tymā šaltī Pokumīnā nūrōvā sagu nu kryutum i izaklīdza:

— Jau atīt...! Tik gryuts...

Madalená pīzasteidza pi gultys i ģraudzāja, ka Pokumīnā ceinōs pec pādejim elpys viņcīnim. Sazatryukusā Madalenā sameklāja buteleiti ai svieteitu iudini i sōka krystiniski pōrsvietāt ustobys koktus, lūgus i aizkrōsni.

Tymā šaltī, kod jōs rūka pazacālā, lai pōrsvieteitu durovys, pogolmā spareīgi ģzarāja sunš. Izbaļōs Madalenā nūdrebāja. Rūka aiztreisāja i svieteitis iudinš izalāja iz greidys. Madalenā aizskrāja pi kaimininim, aizmiersdama aiz sevā aiztaisāt ustobys durovys.

Atgōja kaimini.

Veiri nūjāmā capuris, sīvītis nūzamátā ceļūs pi miriejis gultys. Spraksteidamys daga div svieteitōs voska svācis. Ļaudš skaitāja lyugšonys i zvanāja ai mozū sudobra zvaneni, kaidys beja vīneigīs vysā sādžā atvasts nu Romys. Zvaneišona ai laimeigōs smiertš zvaneni naškeistim gorim naļōvā tyvōtis miriejai, lai jōs dvāselā, eņgeļu apsorgōta, laimeigi izaškiertu nu grieceigom mīsom i aizītu iz dabasim.

Ilgi Pokumīnā mūcājās i tvarstājās pec elpys. Tod jei sovaidom acim kai žielesteibys lyugdāmōs pazavārā iz vysim, izstīpā taisnu sovu leikū augumu i sastyngušōs mīsys sōka atdzist.

Kaimiņu ļauds vys vāļ raudōja, styprā bolsā pīsaukdami svātū Mariji, Jezupu, vysus svātūs i miriejis patronu kai eistū glōbieji.

Kod Madalená, pazagrīzusá pret kaiminim, pamōvá ai golvu, kas beja zeimá, ka Pokumīná ir jau myrusá, klōtasuši apklusá.

Svātys dzīsmis dzīdōdami nūmozgōja nabašneicu, iznásá klietenī i pōrsádzá ai boltim pologim. Kod vysī otkon atsagrīzá ustobā, sōcās dzeivys pōrrunys.

— Madaleņ, niu ņaiz táv bīš mīrs, — sacāja Zabalá, kura Pokumīnis mieršonys laikā baileigi sazarōvusá beja stōviejusá aiz ļaužu mugorom pi pošu durovu.

— Vāļ lelōks mīrs bīš táv pošai. Nazažālōsi ka lūpi nūbūrīti.

Beja atsasaukusá tureigōkō sādžinīka Džipsnys sīva, kura navysai ticāja, ka Pokumīná varāja pestelōt. Zabali vysī pazyna kai slyktu saimineicu. Nikod jei nabeja nūbarōjusá sovus sītolus kai cytys sīvys. Jai vysod nūzabeidzá syvānūs voi pušcyučūs. Zabalá vysod vaini salyka iz sovys kaiminīnis Pokumīnis, kura beja kildeiga, aprunōtōja i mōcāja vysaidus buramus vōrdus aprībdama rūzi, augūņus i remdynōdama zūbu sōpis. Jū saucá par pestelōtōji i daudzejī sovys giminis voi saimisteibys naveiksmis salyka iz Pokumīni.

Kod Pokumīná beja myrusá, vysī varāja vīglōk atelpōt.

— Gryuta beja mieršona... Nadūd, Dīvs, taidys mūkys! — Madalená sacāja nūslauceidama svīdrus nu pīris.

Bet dreiz jōs seja apzamōcá. Jai nadává mīra nūtykums ai suni, Pokumīnis pādejī vōrdi i otkon nu jauna Madaleni sagrōbá baiļu treisys.

— Kai bīš, kai nabīš, — Madalená sacāja ocu nanūvārsdama nu durovom, kur pi slīkšná gulāja sunš.

Ļaudš ziņkōreigi sastīpá koklus i vaicojūši vārsá skotus iz Madaleni. Ķīm beja zynoms, ka tik Madalená varás pascāť, kaidi beja Pokumīnis pādejī vōrdi, kam bēs atstōjusá pestelōšonys nūslāpumu voi tū pajimš leidza kopā.

— Stōsti, kai beja ar jū. Mās ari grybom zynōť. Sovi ļaudš viņ asom.

Skubynōja ļaudš, i Madalená izstōstāja vysu, naslāpdama ni mozōkō seikuma.

Nūzaklausiejuši ļaudš pazavārá iz malnū suni, kas taidš kai bīdaklys pīzaslāja iz kōjom i tai kai ūšņōdams gaisu gōja nu kokta iz koktu. Ļaudīm palyka baiš. Zam krakla plykai mugorai pīzaskōra kai ai soltim pierstim.

Ustobā īzastōja klusums.

Sādžinīki, nūkōruši golvys iz kryutum, kotrs dūmōja sovu dūmu...

Kod jī tai ilgi beja dūmōjuši, vīns nu ķīm sacāja:

— Sunš dzonōja pošu naškeistū goru. Kod tyvōjās Pokumīnis pādejō stuņdá, tys jau beja klōť pogolmā, partū i īzarāja sunš. Tu, Madalen, napaspieji pōrsvietāť durovys partū, ka tāv nūzabeidušai izalāja svieteitīs iudinš. Tu pameti durovys valī da mēsīm skrīdama. Pa tōm bēs īgōjš naškeistīs i pajiemš nu jōš pestelōšonys vōrdus.

— Da, tai varāja bēť! — atsasaucá vairōkys mutis.

— Labi izdūmōts! — pīkryta pōrejī.

Madalenis nūrōts, sunš vārās svešūs ļaudīs speideigom, sorkonom acim.

— Pazaverit, ļauteni, kaidys sunám ļaunys acš! — Zabalá pyrmō īzasaucá, teisteidamōš lelyjā placu lokotā.

— Sunš ir valnu redziejš, — atsasaucá kaida cyta sīva.

— Nu taidom suná acim var gadātīs vysaidys pīkrītīnis.

— Ka taidis sunš tymsā tevi aizrīš, nalobūs gorus atsaukš.

Tai sprīdá cyts par cytu, nūnycynōdami lobū sātys kustūneiti ļaunōku par vysom pasaulá sārgom.

Suná tīsai dreiš lāmums beja gotovs.

Puiši sameklāja stryči, aizmátá cylpu, tod pīzalavāja pi suná, apsvīdá cylpu ap koklu i auklu cīži savylka.

Suneitš tik nūplatāja muti, izkōra sorkonu garu māli i ploti īplāstom acim gōrdzināja, kod četru puišu spieceigōs rūkys aiz stryča gola jū vylka ōrā.

Kod suneiti beigtu atstōja aiz rejis grōvī, mīreigu prōtu puiši gōja iz ustobu.

Vīna puiša kōjis ōrejūs durovu priškā izmyna naz kam meikstam. Jys pataukstāja rūkom i mieneša gaismā aiz ausim nu zámis pacālā beigtu lelu zači. Nu maneigō suná kūdīnā jam ašņōja koklys.

— Začš...! — īzasaucá vīns nu puišim i rasnim i strupim pierstim kasāja pakausi.

— Začš!... — jau klusōk atryucá ūtrs i darāja tū pošu.

— Taidis tys naškeistīs gors... — nūzaspļōvá trešīs.

— Žāl taida suná, — sacāja catūrtīs i vysī gōja iz ustobu.

Vysi vārās īnastijā zači i klusāja.

Nu puišu māmijom mužom varāja nūprast, kas beja nūticš.

— Kū niu...? — kaidis nadrūsi īzavaicōja.

— Nikō vairs... — kauneigi atsasaucá suná tīsys sprīdiejs i navareigi nūplatāja rūkys.

Dažys sīvys ai Zabali gribāja vāļ pōrsprīst, nu jauna i meklāt nūtykumam cytu izskaidrōjumu, a puiši atmatuši ai rūkom gōja paceļu.

— Mūsu prāti ir bejuši tymsōki kai šō ceplá malnō pírá. Sacāja suná beņdá i sirdeigi aiz sevá aiztaisā Madalenis ustobys durovys.

Vysi beja rozgōjuši.

Madalená vīna poša kai kačš sazarōvusá sādāja pi syltōs ceplá cytys i dūmōja...

Jai beja bezgola žāl sova lobō suneiša, kas veiramōtis bārom beja nūmediejš lelu zači.

Madalená naatroda nivīnu par vaineigu. Jei poša beja gribiejusá, lai suni nūbeidz. Kai lai taidu suni turātu sātā, kura beitūs vysa draudzá.

Lai par tū daudz nadūmōtu i beitūs grāka žālōļ suni vairōk kai myrušu cylvāku, Madalená skaitāja garu lyugšonu, lai izlyugtu sovys veiramōtis dvāselái dabasu vaļsteibu.

